

**ХАЙНРИХ БЪОЛ
ПЪТУВАШ МНОГО ЧЕСТО ЗА
ХАЙДЕЛБЕРГ**

Превод от немски: Венцеслав Константинов, —

chitanka.info

Вечерта, докато седеше по пижама на ръба на леглото и чакаше да чуе новините в полунощ, той си запали още една цигара и се опита да открие в паметта си онзи миг, в който този хубав неделен ден му се беше изплъзнал. Утрото беше слънчево, свежо и прохладно като през май, макар да беше юни, и все пак жегата, която щеше да настъпи към обяд, вече се чувстваше: светлината и температурата му напомняха за минали спортни дни, когато между шест и осем, преди работа, тренираше.

Сутринта около час и половина кара велосипед по странични пътища между предградията, между семейни градинки и промишлени предприятия, покрай зелени поля, вили и паркове, покрай голямото гробище чак до покрайнините на гората, които започваха далеч зад границите на града: по асфалтираните участъци даваше темпо, проверяваше ускорението, бързината, пробваше спринтове и установи, че все още е в добра форма и навярно пак можеше да рискува един старт при аматьорите; дори в краката си усещаше радост от издържания изпит и взе решение отново да тренира редовно. Професия, вечерна гимназия, печелене на пари, следване — много малко успя да направи в тези неща през изтеклите три години; щеше да му е нужна само нова бричка; нямаше проблем, ако утре се спогоди с Кронзоргелер, а без съмнение щеше да се спогоди с него.

След тренировката — гимнастика върху мокета в квартирата, душ, чисто бельо, после излезе с колата извън града, за да закуси при родителите си: кафе и препечени филии, масло, пресни яйца и мед върху терасата, която баща му бе пристроил към къщичката; красивите жалузи — подарък от Карл, а в затоплящата се утрин — успокоителната, стереотипна фраза на родителите: „Сега вече си на крачка от успеха, сега вече си на косъм от успеха.“ Майка му казваше „на крачка“, баща му — „на косъм“, и пак това приятно припомняне на страха от изтеклите години, за който не си натякваха, а взаимно го споделяха: разговори за някогашния електротехник и окръжен шампион при аматьорите, както и за издържания вчера изпит, превъзможнат страх, който започваше да се превръща във ветеранска гордост; и пак искаха от него да им каже как се нарича това или онова на испански: морков или автомобил, небесна владичица, пчела и усърдие, закуска, вечеря и вечерня, и колко щастливи бяха, когато остана и за обяд и ги покани за вторник в квартирата си на

празненството по случай изпита: баща му отиде с колата да купи сладолед за десерт, а той изпи и едно кафе, макар че след един час щеше отново да пие кафе при родителите на Карола; дори гаврътна една вишновка и се разбъбри с тях за брат си Карл, за снахата Хилде и за двете им деца Елке и Клаус, за които единодушно смятаха, че ги разглезват — с всичките тези панталони с ресни и касетофони, и пак между другото облекчителните въздишки: „Сега вече си на косъм, сега вече си на крачка от успеха.“ Тези „на крачка“, тези „на косъм“ го правеха неспокоен. Той стигна до успеха!

Оставаше само разговорът с Кронзоргелер, от самото начало настроен приятелски към него. Та нали се бе проявил във вечерния университет с курсовете си по испански, а в испанската вечерна гимназия с курсовете си по немски.

По-късно помогна на баща си при измиването на колата, на майка си при плевенето на бурените, а когато се сбогува, тя донесе от хладилната камера моркови, спанак и торбичка череши, всичко опаковано така, че да се запази прясно, сложи му ги в една хладилна чанта и го накара да чака, докато набере от градината лалета за майката на Карола; в това време баща му провери гумите, помоли го да пусне мотора да работи, преслуша го недоверчиво, после се приближи до сваленото стъкло на вратичката и попита:

— Все още ли пътуваш толкова често за Хайделберг, и то по аутобана?

Това прозвуча така, сякаш въпросът се отнасяше до мощността на старата му, доста раздрънкана кола, която трябваше два пъти, а понякога и три пъти седмично да се справя с тези общо осемдесет километра.

— За Хайделберг? Да, още пътувам по два-три пъти седмично. Ще мине още време, докато мога да си позволя да имам мерцедес.

— Ах да, мерцедес — рече баща му, — онзи човек от правителството, от културата, струва ми се, вчера отново ми докара своя мерцедес да го прегледам. Настоява само аз да го обслужвам. Как му беше името?

— Кронзоргелер.

— Да, той. Много мил човек, дори без ирония бих го нарекъл изискан.

Тогава дойде майка му с букета и каза:

— Поздрави Карола от нас, и господата, естествено. Нали ще се видим във вторник.

Малко преди да потегли, баща му се приближи още веднъж и рече:

— Не пътувай много често за Хайделберг с тази таратайка!

Карола още не беше се върнала, когато той пристигна в дома на семейство Шулте-Беврунг. Тя се бе обадила по телефона с молба да му предадат, че още не е готова с отчетите си, но че ще побърза; да започват с кафето.

Терасата бе по-голяма, жалюзите, макар и избелели, бяха полуксозни, всичко бе по-елегантно, а дори в едва забележимата занемареност на градинските мебели, в тревата, израснала между фугите на червените каменни плочи, имаше нещо, което го дразнеше също така, както някои празни приказки при студентските демонстрации; тези неща и облеклото бяха неприятните моменти между Карола и него — тя винаги го упрекуваше, че се облича прекалено коректно, прекалено буржоазно. Разговаря с майката на Карола за зеленчукови градини, с баща ѝ за колоездене, установи, че кафето е по-лошо отколкото вкъщи и се опита да не позволи на своята нервност да премине в раздражителност. Та това бяха наистина мили, прогресивни хора, които го бяха приели без никакви предразсъдъци, дори официално — с годежна обява; впрочем той истински ги обичаше, дори майката на Карола, чието често възклицание „очарователно“ отначало му лазеше по нервите.

Накрая д-р Шулте-Беврунг — малко смутен, както му се стори — го покани в гаража и му показа новия си велосипед, с който сутрин редовно навърташе „няколко кръгчета“ — около парка и старото гробище; разкошна бричка; похвали я с възторг, изобщо без завист, яхна я и обиколи градината, обясни на Шулте-Беврунг как действат мускулите на краката (спомни си, че възрастните господа в дружеството винаги получаваха схващания), а когато слезе от колелото и го опря до стената в гаража, Шулте-Беврунг го попита:

— Как мислиш, за колко време ще стигна с тази разкошна бричка, както ти я наричаш, да кажем, до Хайделберг?

Това прозвуча някак случайно, безобидно, още повече че Шулте-Бабрунг продължи:

— Защото аз съм следвал в Хайделберг, тогава също имах колело и оттам дотук, още с млади сили, вземах разстоянието за два часа и половина.

Той наистина се усмихваше без задни мисли, заговори за светофари и задръствания, за автомобилното движение, което тогава още почти не е съществувало; с колата — бил пробвал — отивал до кантората за тридесет и пет минути, а с колелото — само за тридесет.

— За колко време стигаш с колата до Хайделберг?

— За половин час.

Споменаването на колата направи името Хайделберг да звучи вече не толкова случайно, но в онзи миг дойде Карола, а тя беше приветлива, както винаги, хубава, както винаги, малко разчорлена, личеше ѝ, че действително е уморена до смърт, и сега, докато седеше на ръба на леглото с втора, още незапалена цигара в ръка, той наистина не знаеше дали неговата нервност, а може би вече раздражителност, премина върху нея, или тя беше нервна и раздражена, а това зарази и него. Естествено, тя го целуна, но му прошепна, че днес няма да излезе с него. После заприказваха за Кронзоргелер, който толкова го бе похвалил, говориха за щатни бройки, за пределите на окръжното управление, за колоездене, тенис, испански, а дали той ще получи шестица или само петица. На нея самата едва писали тройка на изпита. Когато го поканиха да остане за вечеря, той се оправда с умора и много работа, а и никой особено не настоя да не си тръгва; скоро на терасата отново захладя; той помогна да внесат в къщата столове и съдове, а когато Карола го изпрати до колата, го целуна изненадващо поривисто, прегърна го, притисна се в него и каза:

— Знаеш, че много, много те обичам и съм убедена, че си чудесно момче, но имаш един малък недостатък: пътуваш много често за Хайделберг.

Тя бързо се прибра в къщата, замаха му с ръка, усмихваше се, изпрати му въздушни целувки, а в огледалото на колата той можа да види как тя все още стои там и усърдно маха.

Едва ли можеше да бъде ревност. Та тя знаеше, че той ходи там при Диего и Тереса, помага им при превода на молби, при попълване на формуляри и въпросници, съставя заявления и ги преписва на

машина — за полицейския отдел за чужденци, службата за социални грижи, профсъюза, университета, трудовата борса; знаеше, че става въпрос за намиране на места в училището и в детската градина, за стипендии, надбавки, дрехи, почивни домове; та тя знаеше какво прави той в Хайделберг, няколко пъти бе идвала с него, прилежно бе писала на машина и показа учудващи познания по канцеларския немски език; дори няколко пъти бе завела Тереса на кино и в кафене, а от баща си поиска пари за един чилийски помощен фонд.

Вместо да си отиде вкъщи, той отпътува за Хайделберг, но не намери Диего и Тереса, а също и Раул, приятел на Диего; при обратния път попадна на задръстване, към девет намина при брат си Карл, той му донесе бира от хладилника, а Хилде му опържи яйца на очи; гледаха заедно по телевизията репортаж за пробегата Тур дьо Сюис, при който Еди Меркс не направи добро впечатление, а когато си тръгна, Хилде му даде една книжна торба с износени детски дрешки за „този мил мършав чилиец и жена му“.

Ето че най-после стана време за новините и той ги заслуша с половин ухо — мислеше за морковите, спанака и черешите, които трябваше да прибере в камерата за дълбоко замразяване; все пак си запали втората цигара: някъде — може би в Ирландия? — провеждаха избори; срутвания; някой — дали не беше наистина федералният президент? — се изказа много положително за вратовръзките; някой официално опроверга нещо; курсовете се покачваха; Иди Амин си оставаше изчезнал.

Не допуши до края втората цигара, смачка я в една недоизядена кофичка с кисело мляко: действително беше уморен до смърт и скоро заспа, макар думата „Хайделберг“ да ехтеше в главата му.

Закуси скромно — само хляб и мляко, разтреби, изкъпа се и грижливо се облече; когато си слагаше вратовръзката, помисли за федералния президент — а може би беше федералният канцлер? Четвърт час преди уреченото време седеше на пейката пред кабинета на Кронзоргелер; до него се беше разположил един шишко, облечен модно и небрежно; познаваше го от лекциите по педагогика, но не знаеше името му. Шишкото му прошепна:

— Аз съм комунист, ти също ли?

— Не — отвърна той, — не, наистина не, не се сърди.

Шишкото не остана дълго при Кронзоргелер, когато излезе, направи движение, което навярно трябваше да означава „край“. После секретарката го покани да влезе, беше приветлива, вече не дотам млада, но винаги се отнасяше любезно към него — изненада го това, че тя леко го перна по носа за кураж, смяташе я доста студена за подобно нещо. Кронзоргелер го посрещна вежливо; беше мил човек, консервативен, но мил; обективен; не беше стар, най-много в началото на четиридесетте, привърженик на колоездачния спорт, много го беше поощрявал; отначало заговориха за пробегата Тур дьо Сюис — дали Меркс блъфираше, за да подценят силите му в Тур дьо Франс, или действително не беше във форма; Кронзоргелер смяташе, че Меркс е блъфирал; той, напротив, смяташе, че навярно Меркс наистина е бил почти на края на силите си, известни признаци на изчерпване не могат да се симулират. После заговориха за изпита; дълго обсъждаха дали все пак могат да му пишат шестица; по философия се бил провалил; но иначе — отличната работа във вечерния университет, във вечерната гимназия, някакви участия в демонстрации, имало само — Кронзоргелер се усмихваше наистина мило — един-единствен дребен недостатък.

— Да, зная — каза той, — пътувам много често за Хайделберг.

Кронзоргелер почти се изчерви, във всеки случай смущението му беше очевидно; той беше чувствителен, сдържан човек, почти стеснителен, такава прямота не му прилягаше.

— Откъде знаете?

— Чувам го от всички страни. Където и да отида, с когото и да заговоря. От баща си, от Карола, от нейния баща — непрекъснато чувам само едно: Хайделберг. Чувам го съвсем ясно и се питам: ако завъртя телефона на „Точно време“ или на „Справки — гарата“, дали няма да чуя пак: Хайделберг.

За миг изглеждаше така, сякаш Кронзоргелер ще се изправи и ще положи успокояващо длани върху раменете му, той наистина издигна ръце, но отново ги отпусна, положи длани върху писалището си и каза:

— Не мога да ви изразя колко ми е неприятно. Следях вашия път, един труден път, със симпатия, но има сведения за този чилиец, които не са много благоприятни. Нямам право да пренебрегна тези сведения, нямам право. Имам не само предписания и нареждания, имам не само

указания, но получавам и съвети по телефона. Вашият приятел... предполагам, че той е ваш приятел?

— Да.

— Сега няколко седмици ще разполагате с много свободно време. Какво смятате да правите?

— Ще тренирам усилено, отново ще карам велосипед и смятам често да пътувам за Хайделберг.

— С велосипеда?

— Не, с колата.

Кронзоргелер въздъхна. Явно страдаше, истински страдаше. Когато му подаде ръка, той прошепна:

— Не пътувайте за Хайделберг, повече от това не мога да ви кажа. — После се усмихна и добави: — Мислете за Еди Меркс.

Още докато затваряше вратата зад себе си и прекосяваше преддверието, той помисли за други възможности: преводач, екскурзовод, кореспондент с испански в някоя посредническа фирма. За спортист-професионалист беше много стар, а електротехници имаше вече достатъчно. Забравил беше да се сбогува със секретарката, върна се и ѝ махна с ръка.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.